

حقوق و آزادی

بازداشت، موضوع اتهام باید با ذکر دلایل، بلافاصله کتباً به متهم ابلاغ و تفهیم شود و حداکثر ظرف ۲۴ ساعت، پرونده‌ی مقدماتی به مراجع صالحه‌ی قضایی ارسال و مقدمات محاکمه در اسرع وقت فراهم شود. متخلف از این اصل، طبق قانون مجازات می‌شود.

البته ممنوعیت بازداشت با استثناهایی به شرح زیر مواجه است: - در جرائم مشهود و یا جرائم علیه امنیت کشور. - توقیف احتیاطی، بدون مجوز قضایی، به مدت کوتاه. همان طور که در قانون اساسی آمده است، فقط به مدت ۲۴ ساعت.

۲-۳. علنی بودن محاکمات
«رسیدگی به جرائم سیاسی و مطبوعاتی علنی است و با حضور هیئت منصفه در محاکم دادگستری صورت می‌گیرد...»
اصل شصت و پنجم قانون اساسی نیز می‌گوید: «محاکمات علنی انجام می‌شود و حضور افراد بلامانع است، مگر آن که به تشخیص دادگاه، علنی بودن آن منافی عفت عمومی یا نظم عمومی باشد یا در دعاوی خصوصی، طرفین دعوی تقاضا کنند که محاکمه علنی نباشد»

۲-۴. حق استفاده از وکیل
اصل سی و پنجم: «در همه‌ی دادگاه‌ها، طرفین دعوی، حق دارند برای خود وکیل انتخاب کنند و اگر توانایی انتخاب وکیل را نداشته باشند، باید برای آن‌ها امکانات تعیین وکیل فراهم شود.»

۲-۵. آزادی ارتباطات
اصل بیست و پنجم: «بازرسی و نرساندن نامه‌ها، ضبط و فاش کردن مکالمات تلفنی، افشای مخابرات تلگرافی و تلکس، عدم مخابره و نرساندن آن‌ها، استراق سمع و هرگونه تجسس ممنوع است، مگر به حکم قانون.»

۲-۶. آزادی عقیده و بیان
اصل بیست و سوم: «تفتیش عقاید ممنوع است و هیچ کس را نمی‌توان به صرف داشتن عقیده‌ای مورد تعرض و مؤاخذه قرار داد.»
اصل بیست و چهارم: «تشریحات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند، مگر آن که مخل مبانی اسلام یا حقوق عمومی باشد...»

۲-۷. آزادی کار و شغل
اصل بیست و هشتم: «هر کس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست، برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه‌ی افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی برای احراز مشاغل ایجاد کند.»

آشنایی با حقوق - بخش دوم

کلیدواژه‌ها: حق، آزادی، امنیت.

اشاره

فصل سوم قانون اساسی، به مهم‌ترین حقوق شهروندی در قوانین ایران - حقوق فردی و آزادی‌های عمومی - اشاره دارد.

۱. حق زندگی

زندگی موهبتی است که خداوند آن را به بشر ارزانی داشته و هیچ کس حق ندارد بی‌جهت این حق خداداد را از انسان سلب کند و حکومت‌ها موظف‌اند زندگی شهروندان خود را حفظ کنند. هم‌چنین مقامات کشور نمی‌توانند به صورت خودسرانه، امنیت و جان افراد را به مخاطره بیندازند.

۲. امنیت فردی

در زمینه‌ی امنیت فردی، اصل بر این است که هیچ‌گونه بازداشتی ممکن نیست، مگر آن که به موجب قانون باشد. برای تضمین امنیت فردی، رعایت موارد زیر ضروری است:

۱-۲. اصل قانونی بودن جرم و مجازات
برای این که در هر جامعه امنیت فردی تضمین شود، باید تمام احکامی که از طرف دادگاه صادر می‌شود، مستند به قانون باشد و از جانب مقامات، صلاحیت‌دار شده باشد. اصل سی و ششم قانون اساسی در این باره می‌گوید: «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد.»

اصل یکصد و شصت و ششم نیز قانونی بودن احکام دادگاه‌ها را بیان می‌کند: «احکام دادگاه‌ها باید مستدل و مستند به مواد قانون و اصولی باشند که براساس آن حکم صادر شده است.»

۲-۲. ممنوعیت بازداشت خودسرانه
در جامعه‌ای که حاکمیت قانون و اصل قانونی بودن جرم و مجازات رعایت می‌شود، هیچ‌گونه بازداشتی ممکن نیست، مگر آن که مجوز آن از طرف مقامات قضایی و به موجب قانون صادر شده باشد. در اصل سی و دوم قانون اساسی آمده است: «هیچ کس را نمی‌توان دستگیر کرد، مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین می‌کند. در صورت

منبع

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران